

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 358/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Romanom Tomanom, PhD., advokátom, Zelený raj 20, Nové Zámky, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 4 Tp 14/2020 zo 16. júla 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tost 23/2021 z 3. augusta 2021, ako aj proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 9 T 10/2021 z 18. augusta 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 47/2021 z 30. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 4 Tp 14/2020 zo 16. júla 2021 (ďalej len „prvé napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tost 23/2021 z 3. augusta 2021 (ďalej len „prvé napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), ako aj uznesením špecializovaného súdu č. k. 9 T 10/2021 z 18. augusta 2021 (ďalej len „druhé napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 47/2021 z 30. augusta 2021 (ďalej len „druhé napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, prikázať jeho prepustenie z väzby na slobodu a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu legalizácie z príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný

zákon“) spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ bol vzatý do väzby 5. júla 2020 s tým, že jeho väzba začala plynúť 2. júla o 6.05 h.

3. Sťažovateľ podal 30. júna 2021 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej bolo rozhodnuté prvým napadnutým uznesením špecializovaného súdu tak, že špecializovaný súd jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a zamietol aj jeho žiadosti o nahradenie väzby písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a peňažnou zárukou. Proti prvému napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd svojím prvým napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

4. Druhým napadnutým uznesením špecializovaného súdu bolo po podaní obžaloby vo vzťahu k sťažovateľovi rozhodnuté, že sa ponecháva vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a že sa jeho väzba sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka. O sťažnosti sťažovateľa proti druhému napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu bolo rozhodnuté druhým napadnutým uznesením najvyššieho súdu tak, že sa zamietla.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom podrobne rekapituluje a cituje svoje argumenty prednesené pred všeobecnými súdmi v rôznych fázach konania. Vo vzťahu k prvému napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu a prvému napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu konkrétne namieta, že:

a) Neexistuje výsluch svedka, ktorý by vlastnými zmyslami vnímal účasť sťažovateľa v kauze [REDAKOVANÉ] Ani kúpa akcií spoločnosti [REDAKOVANÉ], od [REDAKOVANÉ] ho nespája s danou kauzou.

b) Najvyšší súd sa nezaoberal jeho konkrétnymi námietkami a iba odkázal na závery špecializovaného súdu. Neodpovedal na jeho námietku, že je matematicky nemožné, aby bola skutková veta pravdivá, pretože by týmto spôsobom vznikalo negatívne saldo, ďalej, že všetky kredity na účte spoločnosti [REDAKOVANÉ], majú rovnaký zdroj, že pôvod jeho vkladov preukazujú výpisy z jeho osobného bankového účtu, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], zinkasovala finančné prostriedky od svojich klientov, pričom legálnosť transakcií medzi [REDAKOVANÉ], vylučujú záver o legalizácii príjmov z trestnej činnosti.

c) Najvyšší súd nereagoval na argumentáciu sťažovateľa, že dodatočné zabezpečenie záväzkov formou uzavretia zmlúv o zriadení záložného práva nie je spôsobilé mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. V tejto súvislosti je potrebné v zmysle zásady *in dubio pro reo* aplikovať verziu sťažovateľa vo vzťahu k rozhodným skutočnostiam.

d) Všeobecné súdy neuviedli, vo vzťahu ku ktorým osobám by mal kolúzne konať.

e) Nie je trestne stíhaný pre 83 skutkov kvalifikovaných ako obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ale „*maximálne z troch*“, keďže obžaloba v jeho veci nie je dostatočne určitá.

f) Najvyšší súd sa nevysporiadal s jeho námietkou, že z grafického zobrazenia vykonaných výsluchov, ktorý všeobecným súdom predložil, vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v jeho veci s osobitnou starostlivosťou.

g) Napokon najvyšší súd nereagoval na jeho námietku, že ani po 13 mesiacoch vyšetrovania neexistujú žiadne usvedčujúce dôkazy, čo možno považovať za výnimočnú okolnosť opodstatňujúcu nahradenie jeho väzby.

6. Vo vzťahu k druhému uzneseniu špecializovaného súdu a druhému uzneseniu najvyššieho súdu po podrobnej rekapitulácii priebehu konania a svojich tvrdení pred všeobecnými súdmi konkrétne namieta, že:

a) Najvyšší súd sa nezaoberal jeho námietkou neunesenia dôkazného bremena prokurátorom a nezmyselnosťou jeho obvinenia v rámci toku peňazí (cash flow) v obchodnej spoločnosti.

b) K preventívnej väzbe najvyšší súd nevysvetlil, ako reálne by ešte bolo možné čokoľvek legalizovať, keďže podľa obžaloby už všetko zlegalizované bolo.

c) Obžaloba je vo vzťahu k nemu nedostatočne konkrétna a určitá, keď v nej absentuje miesto, čas a spôsob páchania trestnej činnosti.

d) Zdrojom jeho príjmov je podnikateľská činnosť v obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a to už od roku 1995.

e) Orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v jeho veci plynule, keď osobitne v období od 23. októbra 2020 do 11. februára 2021 nebol vykonaný žiaden výsluch svedka alebo obvineného.

f) Po 13 mesiacoch vyšetrovania neexistujú usvedčujúce dôkazy, čo predstavuje výnimočnú okolnosť prípadu opodstatňujúcu nahradenie väzby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa dohovoru napadnutými uzneseniami všeobecných súdov, ktorými bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a ktorými bol sťažovateľ po podaní obžaloby ponechaný vo väzbe.

III.1. K namietanému porušeniu práv prvým a druhým napadnutým uznesením špecializovaného súdu:

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti prvému a druhému napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sťažnosť najvyššiemu súdu, ktorú aj využil. O jeho sťažnostiach bolo rozhodnuté prvým a druhým napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorého právomoc tak predchádzala právomoci ústavného súdu.

11. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv prvým napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

12. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru prvým napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti prvému napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

13. Ústavný súd na úvod pripomína svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

14. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v ods. 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011).

15. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe,

ktorý je funkčne uspôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je základné právo na osobnú slobodu garantované článkom 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

17. Väzba je jedným z najzávažnejších zásahov do osobnej slobody a do práv obvineného. Vzhľadom na túto závažnosť vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Na tento účel patrí všeobecnému súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (I. ÚS 147/09, II. ÚS 94/2012).

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody. Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (m. m. III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné (m. m. IV. ÚS 333/08, II. ÚS 343/09). Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd. Z týchto hľadísk ústavný súd vychádzal aj v prejednávanom prípade.

19. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorý je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, konštatuje, že sťažovateľ spôsobom formulácie svojich námietok stavia ústavný súd práve do pozície súdu tretej inštancie rozhodujúceho o jeho väzbe. Sťažovateľ svoju argumentáciu pred ústavným súdom založil predovšetkým na citovaní svojich

podaní adresovaných všeobecným súdom a ústavný súd v podstate žiada o prehodnotenie ich záverov, čo ústavnému súdu v tomto konaní, ako už bolo vysvetlené, neprislúcha.

20. Ústavný súd musel preto z ústavnej sťažnosti vyabstrahovať konkrétne námietky sťažovateľa, ktoré majú, resp. by mohli mať relevanciu pre konanie o ústavnej sťažnosti (body 5 a 6 tohto uznesenia), pričom ďalšie tvrdenia sťažovateľa prezentované početnými citáciami z podaní adresovaných všeobecným súdom považuje za súčasť jeho celkovej argumentácie v prospech prepustenia z väzby na slobodu. Sťažovateľ zároveň formuláciou svojich námietok vymedzil aj predmet a rozsah posúdenia napadnutých uznesení zo strany ústavného súdu.

21. Pokiaľ ide o konkrétne námietky sťažovateľa, tak prvou z nich je jeho tvrdenie, že „*neexistuje výsluch svedka, ktorý by vlastnými zmyslami vnímal jeho účasť v kauze* ██████████“ a že ani kúpa akcií spoločnosti ██████████, od ██████████ ho nespája s danou kauzou (námietka a). Tiež tvrdí, že nie je matematicky možné, aby bola skutková veta pravdivá, pretože by podľa jeho výpočtov vznikalo negatívne saldo. Všetky jeho príjmy pochádzajú z legálnych zdrojov (námietka b).

22. Ústavný súd na tomto mieste opätovne pripomína, že jeho úlohou v konaní o ústavnej sťažnosti nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne závery všeobecných súdov z pozície inštančne nadriadeného súdu, ale preveriť ústavnoprávne akceptovateľnosť týchto ich záverov s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a argumentáciu sťažovateľa.

23. Najvyšší súd v prvom napadnutom uznesení konštatoval (s. 9 a nasl.), že predmetná argumentácia sťažovateľa bola uplatnená aj v jeho predchádzajúcich žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré boli taktiež zamietnuté. V podrobnostiach odkázal na odôvodnenie prvého napadnutého uznesenia špecializovaného súdu (s. 8 a nasl.), ktorý matematické výpočty sťažovateľa o negatívnom salde vyhodnotil ako účelové, pričom samotné výpočty nedávajú podľa špecializovaného súdu dostatočnú odpoveď vo vzťahu k hotovostným a bezhotovostným vkladom a prevodom označovaným ako pôžičky a vrátenie pôžičky, ktoré v rámci okolností daného prípadu vykazujú podozrenie, že pri nich ide o legalizačnú schému.

24. Pokiaľ ide o argument sťažovateľa, že vo vzťahu k nemu nevypovedal žiaden svedok, ktorý by vlastnými zmyslami vnímal jeho účasť v kauze ██████████ ústavný súd v prvom rade konštatuje, že túto svoju námietku mal sťažovateľ konkrétnym a jasným spôsobom uplatniť pred všeobecnými súdmi. Ako už bolo uvedené, ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe sťažovateľa. Je v záujme sťažovateľa, aby všetky svoje námietky relevantným spôsobom uplatnil pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd stabilne judikuje, že pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012).

25. Nad rámec uvedeného možno zo strany ústavného súdu vo všeobecnosti uviesť, že absencia výpovede takéhoto svedka, ktorý by vlastnými zmyslami vnímal účasť sťažovateľa v kauze ██████████ sama osebe nevyklučuje zákonnosť, a teda aj ústavnosť trestného stíhania a väzby sťažovateľa.

26. Ústavný súd taktiež považuje za vhodné doplniť, že dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa bola už predmetom posúdenia ústavným súdom, ktorý uznesením č. k. I. ÚS 314/2021-26 zo 4. augusta 2021 predchádzajúcu ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

27. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti ďalej namieta, že dodatočné zabezpečenie záväzkov formou uzavretia zmlúv o zriadení záložného práva nie je spôsobilé mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, na čo však najvyšší súd podľa jeho názoru vôbec neprihliadal. Taktiež je potrebné akceptovať jeho verziu vo vzťahu k rozhodným skutočnostiam, a to s odkazom na zásadu *in dubio pro reo* (námiетка c). Najvyšší súd podľa sťažovateľa taktiež neuviedol, vo vzťahu ku ktorým osobám by mal kolúzne konať (námiетка d).

28. Najvyšší súd v napadnutom uznesení (s. 10 a nasl.) vo vzťahu ku kolúznemu dôvodu väzby sťažovateľa nad rámec odkazu na odôvodnenie prvého napadnutého uznesenia špecializovaného súdu uviedol, že v prípade sťažovateľa nejde len o hmlisté obavy z možného kolúzneho konania, ale že v jeho prípade bolo zaznamenané konkrétne kolúzne správanie spočívajúce vo vyhotovení zmlúv o zriadení záložného práva na obchodný podiel vo firme [REDAKOVANÉ], a na rodinný dom manželov [REDAKOVANÉ] a jej predložení manželom [REDAKOVANÉ] to všetko v čase, keď obvinený [REDAKOVANÉ] už bol vo väzbe. Z uvedeného podľa najvyššieho súdu vyplýva existencia podozrenia, že účelom úkonov sťažovateľa bolo navodenie zdania skutočne existujúcej pohľadávky sťažovateľa u obvineného [REDAKOVANÉ] z titulu údajných pôžičiek a zakrytie pôvodu finančných prostriedkov získaných korupčnou trestnou činnosťou. Sťažovateľ podľa najvyššieho súdu neobjasnil, prečo si svoju pôžičku nezabezpečil už v rámci samotnej zmluvy o pôžičke, a to obzvlášť v situácii, keď ide o poskytnutie pôžičky vo vyššej sume.

29. Sťažovateľ pred najvyšším súdom tvrdil aj to, že uzavretie zmlúv o zriadení záložného práva nie je spôsobilé mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, na čo v prvom napadnutom uznesení najvyššieho súdu nedostal priamu odpoveď.

30. Ústavný súd sa však presvedčil, že odôvodnenie najvyššieho súdu vo vzťahu k obave z kolúzneho správania sťažovateľa (bod 28 tohto uznesenia) v dostatočnom rozsahu pokrýva aj túto námietku sťažovateľa. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu dostatočným spôsobom objasnil riziko potenciálneho účelového správania sťažovateľa v snahe zakryť pôvod finančných prostriedkov, na čom tvrdenie sťažovateľa o nemožnosti marenia objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie predmetnými zmluvami nič nemení.

31. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že z prvého napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je zrejmé, vo vzťahu ku ktorým osobám by mohol a mal kolúzne konať, ústavný súd opätovne poukazuje na závery najvyššieho súdu k snahe sťažovateľa o uzatvorenie zmlúv o zriadení záložného práva, ktoré sťažovateľ relevantným spôsobom nespochybnil.

32. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že v rámci zásady *in dubio pro reo* sa mali všeobecné súdy prikloniť k ním prezentovanej interpretácii okolností tejto trestnej veci (uveriť jeho tvrdeniam a vysvetleniam), ústavný súd v krátkosti konštatuje, že z označenej zásady v jej podstate nevyplýva potreba jej rešpektovania v štádiu prebiehajúceho dokazovania, osobitne pri rozhodovaní o väzbe, keď Trestný poriadok ako jednu z materiálnych podmienok väzby definuje dôvodné podozrenie zo spáchania skutku obvineným (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku). Plnohodnotné uplatnenie tejto zásady nastupuje až pri rozhodovaní vo veci samej vo vzťahu k výroku o vine.

33. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že nie je stíhaný pre 83 skutkov, ale maximálne pre tri, pretože obžaloba nie je dostatočne určitá (námetka e).

34. Ústavný súd musí opätovne konštatovať, že sťažovateľ ani túto svoju argumentáciu neuplatnil v konaní pred najvyšším súdom, v ktorého právomoci bolo rozhodnutie o jeho väzbe a prípadné zjednanie nápravy, jasným a zrejším spôsobom neuplatnil.

35. Nad rámec uvedeného ústavný súd k tejto námetke v krátkosti konštatuje, že sťažovateľ ústavnému súdu bližšie neobjasnil jej dopad na dôvodnosť jeho trestného stíhania, resp. jeho väzby.

36. Sťažovateľ ďalej namieta, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v jeho veci s osobitnou starostlivosťou, čo má vyplývať z grafického zobrazenia vykonaných výsluchov (námetka f).

37. Pokiaľ ide o námetku sťažovateľa o neefektívnom postupe orgánov činných v trestnom konaní, ktorú vo svojej sťažnosti najvyššiemu súdu uplatnil odkazom na svoju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a ako jeden z argumentov v prospech nahradenia svojej väzby, z prvého napadnutého uznesenia skutočne vyplýva, že najvyšší súd na ňu v odôvodnení svojho rozhodnutia konkrétne nereagoval. Uplatňujúc princíp racionality v konaní o ústavnej sťažnosti, bolo tak úlohou ústavného súdu v tejto situácii preveriť, či by táto námetka mohla mať vplyv na jeho rozhodnutie vo veci sťažovateľa.

38. Sťažovateľ tvrdí, že v období od 23. októbra 2020 do 11. februára 2021 nebol vykonaný žiaden výsluch svedka a že následne do 1. apríla 2021 bolo vykonaných „len 6 výsluchov“. Ďalej uviedol, že následne boli vykonané výsluchy, ktoré „neprispeli k zmene dôkazného stavu“.

39. Ústavný súd vníma argumentáciu sťažovateľa, ako aj skutočnosť, že posúdenie jeho námetky je v zmysle princípu subsidiarity predovšetkým v právomoci všeobecných súdov. Nemôže však bez ďalšieho prisvedčiť tvrdeniu, že sťažovateľom vnímaný menší počet výsluchov v danom časovom rámci či vykonanie výsluchov, ktoré „neprispeli k zmene dôkazného stavu“, by nevyhnutne museli viesť k záveru o vzniku takých prietahov v jeho trestnej veci, ktoré by opodstatňovali jeho prepustenie z väzby na slobodu.

40. V uvedenom kontexte a časových súvislostiach ústavný súd predovšetkým poukazuje na skutočnosť vyplývajúcu z príloh ústavnej sťažnosti, a to že na sťažovateľa a ďalších obvinených (celkovo 8 fyzických osôb a 5 obchodných spoločností) bola 3. augusta 2021 podaná obžaloba pre rozsiahlu a sofistickovanú trestnú činnosť, čo napokon viedlo aj k opätovnému rozhodovaniu o väzbe (druhé napadnuté uznesenie špecializovaného súdu a druhé napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktoré sú taktiež predmetom tejto ústavnej sťažnosti a v rámci ktorých bola posudzovaná plynulosť trestného konania proti sťažovateľovi na základe obdobnej argumentácie). O časovej a vecnej náročnosti napokon svedčí aj rozsah samotnej obžaloby v predmetnej trestnej veci. Uvedené podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach tejto veci a vo vzťahu k daným časovým súvislostiam oslabuje predmetnú námetku sťažovateľa takým spôsobom, že by v konečnom dôsledku na prvé napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, resp. jeho výrok nemohla mať relevantný dopad.

41. Ústavný súd však v tomto bode zdôrazňuje, že už uvedené nezbavuje orgány činné v trestnom konaní a príslušné súdy povinnosti postupovať v trestnej veci sťažovateľa spôsobom zaručujúcim rešpektovanie jeho práv podľa ústavy a dohovoru.

42. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa k opodstatnenosti jeho väzobného stíhania s poukazom na závery nálezu ústavného súdu v konaní sp. zn. III. ÚS 33/2021, ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že v bode 33 predmetného nálezu citovaný právny názor ústavného súdu je potrebné interpretovať v tom zmysle, že druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôže byť dôvodom preventívnej väzby sám osebe bez toho, aby k tomu nepristúpila ďalšia okolnosť, a tou je naplnenie dispozície právnej normy vyjadrenej v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Znamená to, že samotný charakter trestnej činnosti nemôže byť *a priori* dôvodom preventívnej väzby v abstraktnej rovine. Neznamená to však, že druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby za predpokladu, že v reáliách daného prípadu odôvodňujú dôvodnú obavu, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Aj závažnosť trestnej činnosti, opakovanie jednotlivých útokov, páchanie žalovaných skutkov počas dlhšieho obdobia, motív a cieľ trestného činu, ktorý sa kladie obvinenému za vinu, okolnosti spáchania trestného činu, prípadne osoba obvineného či jeho postavenie, funkcia, vplyv, kontakty alebo forma účasti obvineného na páchaní trestného činu môžu v konkrétnych okolnostiach dotvárať objektívnu konšteláciu, ktorá bude spôsobilá vyvolať obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti (podobne I. ÚS 459/2021, III. ÚS 227/2020). Každé väzobné stíhanie sa vyznačuje určitými špecifikami, ktoré musia byť pred konkrétnym rozhodnutím o väzbe zohľadnené. Také závery sa týkajú aj ostatných alternatív dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku (IV. ÚS 87/2022). Z uvedeného vyplýva, že takáto interpretácia záverov ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 33/2021, ktorej sa sťažovateľ dovoláva, nie je spôsobilá sama osebe spochybníť ústavnú udržateľnosť všeobecných súdov v jeho veci.

43. Pokiaľ ďalej sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neposkytol odpoveď na jeho námietku o oslabovaní dôvodov jeho kolúznej väzby v dôsledku plynutia času a neuvedením, vo vzťahu ku ktorým osobám alebo predmetom by mal kolúzne konať, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa opodstatnenosťou tzv. kolúznej väzby zaoberal na s. 10 a nasl. svojho uznesenia, pričom bez potreby ich opätovného opakovania uzatvára, že najvyšší súd tento dôvod väzby odôvodňoval predchádzajúcim kolúznym správaním sťažovateľa. Najvyšší súd svoje úvahy zrozumiteľne naformuloval, adekvátne vysvetlil a ústavný súd ich označuje za ústavne udržateľné.

44. Sťažovateľ napokon vo vzťahu k prvému napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namieta absenciu relevantnej odpovede na jeho námietku, že ani po 13 mesiacoch vyšetrovania neexistujú vo vzťahu k jeho osobe žiadne usvedčujúce dôkazy, čo možno považovať za výnimočnú okolnosť opodstatňujúcu nahradenie jeho väzby (námietka g).

45. Najvyšší súd k možnosti nahradenia väzby sťažovateľa konštatoval (s. 12 a nasl.), že sťažovateľ je stíhaný pre skutky kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je možné nahradiť väzbu len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku), ktoré však u sťažovateľa neidentifikoval, a to napriek jeho bezúhonnému predošlému životu a napriek jeho osobným a sociálnym väzbám, ktoré navyše sťažovateľ vo svojej sťažnosti najvyššiemu súdu bližšie nešpecifikoval.

46. Z uvedeného skutočne vyplýva, že najvyšší súd priamo nereagoval na tvrdenie sťažovateľa o možnosti zohľadnenia ním tvrdenej neexistencie usvedčujúceho dôkazu ako výnimočnej okolnosti v zmysle označených ustanovení Trestného poriadku, avšak podľa názoru ústavného súdu možno

jeho právne závery aj napriek uvedenému považovať za dostatočne presvedčivé a ústavnoprávne akceptovateľné.

47. Sťažovateľ totiž ani pred ústavným súdom bližšie neobjasnil, prečo by táto jeho námietka smerujúca v podstate k záveru o nedôvodnosti jeho trestného stíhania (pozri aj jeho námietku a v bode 5 tohto uznesenia) mala byť dôvodom (výnimočnou okolnosťou) na nahradenie jeho väzby ako zaisťovacieho inštitútu v trestnom konaní.

48. Ústavný súd v tomto smere pripomína, že povinnosťou všeobecného súdu pri rozhodovaní o väzbe je odpovedať na všetky relevantné námietky obvineného (obžalovaného) a chrániť ho tak pred svojvôľou (porov. rozsudok vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74). Z čl. 17 ústavy a ani čl. 5 dohovoru však nevyplýva povinnosť väzobného súdu odpovedať na všetky námietky obvineného či obžalovaného, bez ohľadu na mieru ich relevancie. Ak ostane bez priamej odpovede väzobného súdu argument či tvrdenie obvineného (obžalovaného), ktoré by ani nemohlo mať vplyv na jeho rozhodnutie, nemožno uvažovať o porušení základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru. Absencia akýchkoľvek dôvodov na zásah do osobnej slobody zo strany súdnych orgánov (rozsudok vo veci Stašaitis proti Litve z 21. 3. 2002, sťažnosť č. 47679/99, bod 66 a nasl.), resp. ich rozhodnutie, ktoré je extrémne lakonické a bez odkazu na príslušné zákonné ustanovenia (rozsudok vo veci Khudoyorov proti Rusku z 8. 11. 2005, sťažnosť č. 6847/02, bod 157) predstavuje situáciu vyvolávajúcu napätie s právom obvineného (obžalovaného) na osobnú slobodu, resp. slobodu a bezpečnosť.

49. Zohľadňujúc tieto závery, ústavný súd neuznal dôvodnosť námietok sťažovateľa proti prvému napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

50. Vzhľadom na všetko už uvedené bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci, podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu práv druhým uznesením najvyššieho súdu:

51. Aj pri druhom napadnutom uznesení najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti druhému napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu o jeho ponechaní vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

52. Vo vzťahu k druhému napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ konkrétne namieta, že najvyšší súd sa nezaoberal námietkou neunesenia dôkazného bremena prokurátorom a nezmyselnosťou jeho obvinenia v rámci toku peňazí (námietka a).

53. Najvyšší súd vo svojom druhom napadnutom uznesení vo vzťahu k dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa, ako aj vo vzťahu k dôvodu jeho väzby (s. 12), s ohľadom na krátky časový odstup (27 dní, pozn.), odkázal na svoje prvé napadnuté uznesenie, v ktorom sa zaoberal aj námietkou sťažovateľa o toku peňazí a negatívnom salde (pozri aj bod 23 tohto uznesenia). Ďalej uviedol, že vzhľadom na časové súvislosti by jeho závery tam vyjadrené mohla zmeniť iba argumentácia, ktorá by smerovala k zásadnej zmene dôkaznej situácie v prospech sťažovateľa.

Konštatoval, že mu neprináleží hodnotiť splnenie podmienok dovtedy vedeného a opakovane preskúmaného väzobného stíhania sťažovateľa, a preto svoj prieskum prioritne zameral na medzičasom zaobstarané dôkazy. Na základe týchto dôkazov (výpovede viacerých svedkov) vyhodnotil, že dôkazná situácia sa neoslabila, ale vo vzťahu ku korupcii na [REDAKOVANÉ] sa podozrenia prehĺbili.

54. Sťažovateľ ďalej pred ústavným súdom tvrdí, že najvyšší súd nevysvetlil, ako reálne by ešte bolo možné čokoľvek legalizovať, keďže podľa obžaloby už všetko zlegalizované bolo (námiетка b).

55. Ústavný súd musí opätovne konštatovať, že z predložených dokumentov nevyplýva, že by sťažovateľ túto svoju námietku uplatnil v sťažnosti najvyššiemu súdu, v ktorého právomoci bolo vysporiadať sa s ňou.

56. Na tomto mieste ústavný súd znova pripomína, že nie je súdom tretej inštancie rozhodujúcim o väzbe sťažovateľa. Sťažovateľ bol pred všeobecnými súdmi a taktiež pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, preto by mu malo byť zrejmé, že si nemôže vyberať súd, pred ktorým svoju námietku prvýkrát konkrétne uplatní či prednesie.

57. Druhému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ ďalej vyčíta, že obžaloba je vo vzťahu k nemu nedostatočne konkrétna a určitá, keď v nej absentuje miesto, čas a spôsob páchania trestnej činnosti (námiетка c).

58. Ústavný súd po preskúmaní sťažovateľom predložených dokumentov konštatuje, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti najvyššiemu súdu konkrétne poukázal na to, že argumentácia rozsahom trestnej činnosti je v jeho veci nenáležitá a nezodpovedajúca skutočnosti.

59. Najvyšší súd k tzv. preventívnej väzbe sťažovateľa odkázal na desiatky legalizačných aktivít (vo vzťahu ku sťažovateľovi celkovo 83), ako aj na časové súvislosti páchania trestnej činnosti (vo vzťahu k sťažovateľovi malo ísť o obdobie od októbra 2013 do júna, resp. decembra 2019), ako aj na znaky systémovej korupcie a legalizácie neoprávnene získaných finančných prostriedkov v rozsahu miliónov eur.

60. Rozsah trestnej činnosti, ktorá mala byť páchaná sťažovateľom, nebol podľa názoru ústavného súdu v jeho ústavnej sťažnosti relevantným spôsobom spochybnený. Pokiaľ ide o ním namietanú (nedostatočnú) určitosť obžaloby, táto bude predmetom ďalšieho posúdenia súdom v konaní vo veci samej.

61. Zo strany ústavného súdu pre potreby tohto konania a s ohľadom na námietky sťažovateľa postačuje záver, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu sťažovateľom, ako ju konštatovali a popísali všeobecné súdy, nebola zo strany sťažovateľa následne relevantným spôsobom spochybnená (pozri aj časť III.2. tohto uznesenia).

62. Sťažovateľ ďalej pred ústavným súdom tvrdí, že zdrojom jeho príjmov je podnikateľská činnosť v obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a to už od roku 1995, na čo však najvyšší súd neprihliadal (námiетка d).

63. Ústavný súd po preskúmaní predložených dokumentov konštatuje, že k tejto námietke sťažovateľa sa najvyšší súd priamo nevyjadril. Zároveň však dopĺňa, že najvyšší súd sa v prvom napadnutom uznesení, na ktorého odôvodnenie vo svojom druhom napadnutom uznesení v plnom

rozsahu odkázal, venoval aj zdrojom príjmov sťažovateľa, pričom uzavrel, že jedným zo zdrojov, resp. hlavným zdrojom príjmov sťažovateľa mala byť aj ním údajne spáchaná trestná činnosť (k finančným tokom vo vzťahu k spoločnosti [REDAKOVANÉ], pozri aj bod 23 a nasl. tohto uznesenia).

64. Sťažovateľ taktiež namieta, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v jeho veci plynule, keď osobitne v období od 23. októbra 2020 do 11. februára 2021 nebol vykonaný žiaden výsluch svedka alebo obvineného (námiетка e).

65. Najvyšší súd v druhom napadnutom uznesení (s. 17 a nasl.) poukázal na skutočnosť, že s touto námietkou sťažovateľa sa opakovane zaoberal v predchádzajúcich rozhodnutiach a vyhodnotil ju ako nedôvodnú. Ďalej uviedol, že 3. augusta 2021 bola na sťažovateľa podaná obžaloba, čo oslabuje jeho tvrdenie o nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní. Okrem toho najvyšší súd poukázal na výpovede žiadateľov o nenávratné finančné príspevky a výsluchy svedkov [REDAKOVANÉ] z 10. júna 2021, [REDAKOVANÉ] zo 16. júna, pána [REDAKOVANÉ] a pána [REDAKOVANÉ] zo 17. júna 2021, [REDAKOVANÉ] z 21. júna 2021 a [REDAKOVANÉ] z 22. júna 2021, ako aj vyhodnocovanie odpovedí k viacerým žiadosťiam o súčinnosť, zabezpečovanie zbavenia mlčanlivosti a súčinnosť notára [REDAKOVANÉ], vydanie uznesenia o vrátení veci, vybavovanie žiadosti spoluobvineného, realizáciu záverečného nazretia do spisov a vysporiadanie sa s opakovanými návrhmi spoluobvinených na doplnenie dokazovania. Najvyšší súd na ilustráciu zložitosti danej trestnej veci doplnil, že len samotná obžaloba má rozsah 257 strán.

66. Ústavný súd sa z citovanej časti druhého napadnutého uznesenia najvyššieho súdu presvedčil, že najvyšší súd venoval námietke sťažovateľa o nedostatočne plynulom postupe orgánov činných v trestnom konaní dostatočnú pozornosť. Pokiaľ najvyšší súd odkázal na svoje predchádzajúce rozhodnutia a nemožnosť nanovo preskúmať sťažovateľom označené obdobie, ústavný súd považuje za potrebné doplniť, že ani samotná dĺžka trestného konania, ktoré sa začalo v roku 2020, nevykazuje s ohľadom na námietky sťažovateľa a závery najvyššieho súdu znaky prieťahov v takej intenzite, ktorá by opodstatňovala zásah ústavného súdu s ohľadom na garancie čl. 5 ods. 3 dohovoru.

67. Sťažovateľ napokon (opätovne) namieta, že po 13 mesiacoch vyšetrovania neexistujú usvedčujúce dôkazy, čo samo osebe predstavuje výnimočnú okolnosť prípadu opodstatňujúcu nahradenie jeho väzby.

68. K uvedenej námietke sťažovateľa platia závery ústavného súdu uvedené v bode 45 a nasl. tohto uznesenia.

69. Ani jednu zo sťažovateľom vznesených námietok nemohol ústavný súd vzhľadom na už uvedené vyhodnotiť ako takú, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohla viesť k záveru o porušení ním označených práv podľa ústavy a dohovoru.

70. Preto bolo potrebné aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci, podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

71. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, ústavný súd už nerozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa, pretože takéto rozhodovanie stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu